

Nagylaki András

Lehet-e igaz magyarságot, nemzettudatot tanítani a mai magyar iskolákban?

Lehet? Lehet!

Kell? Kell!

Mi kell hozzá?

Bátorság. Kiállítás. Példa. Természetesen a tudás sem hiányozhat a háttérből.
Hol lehet tanítani?

Igazából nem a hely a fontos, mert nemcsak az iskola lehet a nemzettudat, a magyarság formálásának a színtere. Elsősorban a család, a kisebb környezet alapozza meg a felnövekvő nemzedék tudatát, erkölcsét, világnézetét. A napon-ta imádkozó, magyarságára büszke családban a gyermek már egyéves kora előtt is imára tudja kulcsolni a kezét, kétévesen már felismeri a magyar zászlót a sok közül, és így tovább. Azonban az iskola sokat alakíthat – ronthat vagy erősíthet – a család által nevelt gyermeki tudaton.

Az iskola mellett egy sor olyan intézmény, szervezet lehet, ami a magyarságtudat nevelésében szerepet játszhat. Ilyenek a különböző ifjúsági- és sportegyesületek, művészeti intézmények. Van rá példa, hogy ilyen egyesületekben a vezető vagy az edző személye, példája, tevékenysége mély magyar érzelmű fiatalokat nevelt ki. Személyes tapasztalatom, hogy cserkészvezetőként a cserkészmozgásban mennyi fontos értéket és érzelmet lehet közvetíteni. A cserkészletben a játszva tanulás és a közösségi lét formáló hatása közelít a családéhoz. Milyen kiváló lehetőség a cserkészek kezében a tábori élet, ahol minden este – nomád őseink szokását felelevenítve – tábortűz mellett zárjuk napunkat. Ilyenkor akár két órán keresztül is együtt van a tábor, a csapat egész közössége: énekelünk, játszunk, táncolunk, verseket mondunk, jelenetek játékos előadásával tesszük élővé azt a történelmi kort, vagy emberi értékeket, amelyet az adott tábortűz témájaként megjelöltünk. Hiszen táboraink mindig valamilyen fontos magyar évfordulóhoz kapcsolódnak. Ezek alapján, ún. keretmese köré szervezve zajlanak a táborok. Az elmúlt években keretmeséink a következő történelmi évfordulókhoz kapcsolódtak:

1996. Honfoglalás (1100 év)

1998-99. Forradalom és szabadságharc (150 év)

2000. Államalapítás (1000 év)

2003. Rákóczi-szabadságharc kezdete (300 év)

2004. Bocskai-szabadságharc kezdete (400 év)

2006. Nándorfehérvári diadal (550 év)

2007 Árpád, Imre herceg, Szent Erzsébet (1100, 1000, 800 év)

2008 Matyas király (550 év)

Megye, a legtöbb gyermek, a felnövekvő nemzedék több mint 70 százaléka nem tagja semmilyen szervezetnek vagy egyesületnek. Az ő nevelésük a családon kívül csak az iskolákban oldható meg. De mely iskolákban van rá lehetőség, hogy nemzettudatot, magyarságtudatot adjunk át (nem pedig oktassunk!)?

Az önkormányzati iskolákban tanítók számára nehezebb a helyzet, ugyanis a rendszerváltozás óta igazi és teljes szemléletváltozás nem történt. Sok iskola vezetése még a régi vonalások fiatalabb generációjából áll. Sok iskola vezetése nem nézi jó szemmel, ha valaki más szemlélettel tevékenykedik, ezt ugyanis az eredményei elárulják. Az ilyen tanárt, mivel szemlélete érezhetően bensőjéből fakad, diákjai példaként tisztelik, tantárgyait szívesebben tanulják, versenyeredményeik jobbakk. A hasonló tárgyat tanító kollégák értetlenkedve és irigykedve nézik, hogy egy másik tanártársuk osztályában szívesebben tanulják a történelmet, az irodalmat, vagy lelkesebben énekelnek a heti énekkórán, és sokan tagjai az énekkárnak. A szakmai irigység mellett az önkormányzati iskolákban a világnézeti különbség is oka lehet annak, hogy létszámleépítéskor az ilyen tanárok közül kerülnek ki az elbocsátottak, főleg, ha az illető fiatal, és még nincs végleges státusza.

Az egyházi iskolákban tanító tanárok – elsősorban a történelem, földrajz, magyar, ének és rajz szakos tanárookra gondolok – elvileg már sokkal jobb helyzetben vannak. A keresztény hit és egyben világnézet nem összeegyeztethető a baloldalisággal, a liberális szemlélettel. Egy magyar kereszténynek, akár katolikus, akár protestáns, igen erős magyar érzélemmel és kötődéssel kell rendelkeznie. Ha ez hiányzik, akkor hitében, nemzettudatában sérülések lehetnek, s ezáltal a rábízott gyermekek tudatformálása sem lesz megfelelő.

Persze az egyházi iskolákban is gördülhetnek az iskolavezetés vagy a kollégák felől akadályok a tanárok elé. Ezek azonban főleg nem világnézeti vagy politikai hovatartozásból, hanem szakmai szempontból adódhatnak. Sok esetben a súrlódásokat az okozza, hogy szakmailag a hivatalos, akadémiai álláspont nem mindig egyezik a valódi, az igazi magyar történelemmel, s a kollégák, vezetők ezek alapján szólnak bele a tanár munkájába.

A magyarságtudat, a nemzettudat formálásának alapja a hiteles történelem-tanítás. A hiteles történelmet elsősorban a történelem, irodalom, nyelvtan, ének, rajz, földrajz, honismeret órákon, másodsorban a többi tantárgy kapcsán lehet és kell is tanítani. Egyetlen szaktárgy sem lehet kivétel ez alól. Minden vonalon meg lehet találni azokat a vonatkozásokat, személyeket, eseményeket, eredményeket, amelyek segítségével büszke lehet a diák arra, hogy magyar, vagy ha más nemzetiségű, akkor arra, hogy ennek az országnak az állampolgára.

A hiteles történelem megismerése önművelést kíván. Erre nincs lehetőség sem a tanárképző főiskolákon, sem az egyetemeken, hiszen azok a fennálló hatalom támogatásából léteznek, mely jelenleg nyíltan nemzetellenes. Azoknak az egyetemi vagy főiskolai oktatóknak, akik az akadémiai szemlélettel ellenkező, vagy azzal nem teljesen egyező ismeretanyagot próbálnak átadni, sok problémával kell szembenézniük, hiába állnak mögöttük a legújabb kutatási eredmények.

A magyar történelem hiteles megismeréséhez nemcsak olvasottság, nagy ismeretanyag szükséges, hanem olyan belső meggyőződés is, amely nemzeti büszkeséggel is telítve van. Hiszen csak pozitív beállítódással lehet nemzettudatot formálni! Azonban arra mindig figyelünk kell, hogy saját nemzeti büszkeségünk ne járjon együtt más nemzetek lekicsinylésével!

Sajnálatos módon minden területen a negatív nemzettudat, a „bűnös nemzet”-szemlélet kialakítása kerül előtérbe, amely sokszor már sűrűl, vagy meg is haladja a történelemhamisítás fogalmát. A legtöbb mai diák úgy kerül ki az életbe az iskolarendszertől, hogy azt a képet alakították ki benne, hogy mi egy szerencsétlen, balsorsú, bűnös nemzet vagyunk, akin mindenki át tud gázolni, amely semmilyen meghatározó eredményt nem tud felmutatni. Ne csodálkozzunk akkor, ha egy ilyen fiatal nemzedék például a népességnövekedés szempontjából szükséges minimális szám alatt vállal vagy egyáltalán nem vállal gyermekeket. Pozitív nemzetkép nélkül nincs népességnövekedés!

A negatív történelemszemlélet alakítása már ötödik osztályban megkezdődik, ahol még mindig azt tanítják, hogy besenyők által megvert, megtizedelt vert hadként értünk a Kárpát-medencébe. A dicsó múltat egyedül az alsó tagozat olvasmányai próbálják kidomborítani. Pedig a történelemszemlélet formálásának fontos alapszintere az általános iskola. Nem a 15-16 éves középiskolásnál kell elkezdenni a szemléletformálást, az addigra már kialakult, és középiskoláskorban az újdonságként előkerülő nézetek inkább ellenkezést és vitát váltanak ki, főleg, ha a tanár személyisége, példája nem hiteles. A főiskolákon azt vallják ugyanis, hogy a tíz éves gyermek még kicsi ahhoz, hogy elmagyarázzuk neki a történelemszereplőket vitákat a magyarság eredetéről, a kettős vagy hármas honfoglalásról, ezért egyszerűbb tanítani a kizárólagos finnugor-eredetet, a futva történt honfoglalást. Amennyiben azonban életkoruknak megfelelően értelmes, a tudást „szivacsoként” magába szívó egyénként kezeljük tanulóinkat, akkor hihetetlen eredményeket érhetünk el. Büszkeséggel tölti el a gyerekeket, ha őseik kiváló katonai és kézműves tudásáról, vagy szervezett társadalmáról hallanak. Saját tapasztalatból mondhatom: a felső tagozatos tanulók fel tudják fogni a kettős vagy hármas honfoglalás elméletét, lehet beszélni nekik a finnugor és a török elmélet vitájáról.

A hatodikos gyermekek igenis értelmesek. Szívesen hallanak nemzeti jelképeink és jelvényeink eredetéről, jelentéstartalmáról. A címerünk részei, az Árpád-sávok, a kettős kereszt és hármashalom ősi jelentéstartalma növeli a címer tiszteletét. A Szent Koronával kapcsolatos elméletekből ők maguk kiválasztják, melyik a logikusabb, természetesebb magyarázat. Ezzel szemben a logikátlan, összetévesztett, össze nem illő elméleteket kiejtik a rostájukon. Rácsodálkoznak arra, hogyan is van az, hogy döntő történelmi pillanatokban pont a meghatározó, erős személyiségeket öli meg egy sebzett vadkan, míg más kortárs vadászok sohasem sérültek meg. Nem szabad tehát álszentségből nem beszélni a magyar uralkodók és vezetők ellen elkövetett merényletek valószínűségéről. Ugyanígy a sok rejtélyes öngyilkosságról, amely híres, fontos, meghatározó politikusokkal történt meg, szintén bátran kell beszélni, felvillantva annak valószínűségét, hogy ezek az „öngyilkosságok” kinek az érdekeit szolgálták.

Az Árpádok, a Hunyadiak, az erdélyi fejedelmek, végvári hőseink, Zrínyiek, Rákócziak, reformkori politikusaink, a szabadságharc vezéreinek, történelmi nagyszonyainknak, vagy a XX. század pozitív politikusainak példája mindig jogot adhat a nemzeti büszkeségre és lehetőséget a pozitív magyarságtudat alakítására.

A tanulók első találkozása a történelmi Magyarország térképével, nagyságával folyamatosan lehetőséget ad Trianon elemzésére, ezért fontos, hogy ott legyen minden tanteremben. Nem szabad azzal hátrítani az evvel kapcsolatos kérdéseket és válaszokat, hogy arról majd csak a XX. század történelménél fogunk beszélni. Trianon nemzetiségi oldalának elemzését pedig a török háborúk alatti Habsburgok táplálta magyarellenességtől kell kezdeni, és nem az 1867 utáni politikától. Ha ezekről bátran beszélünk, akkor nem kell félnünk attól, hogy diákjainkban az elfojtott kérdések, a meg nem kapott válaszok miatt kialakul a nemzetre jellemző depresszió. Ha azt látják, hogy tanáruk bátran foglalkozik ezekkel a kérdésekkel, válaszol nekik, akkor a sok negatív esemény mellett nem fog kialakulni bennük a szerencsétlen, bűnös nemzet tudata.

S ha ezek mellé még hozzáadjuk a sok pozitív, büszkeségre jogosító eseményt és személyt is, akkor nem egy szürke, komor 1100 év, hanem fényes, napsütötte korszakokkal teletűzdelt, de vérzivataroktól, szenvedéstől sem mentes történelem bontakozik ki előttük. Ezt a történelmi szemléletet tovább erősíthetik még a következők: nemzeti irodalmunk, költészetünk nagyjai és az ő életpéldájuk, nyelvünk ősisége, ősi írásbeliségünk, népzeneink kifogyhatatlan tárháza (melynek valóba nincsen párja a világon), a tudományos életben elért eredményeink, valamint legnagyobb sportolóink személyisége.

Eddig főleg a történelemben rejlő, kiaknázható lehetőségekről szóltam. De mi van a többi tantárggyal? Azoknál szintén – ha nem is ilyen bőséges módon, de – megtalálhatjuk a nemzet tudat formálásának alkalmait. Például a földrajz esetén ott van a Kárpát-medence, mint földrajzi-ökológiai-gazdasági egység bemutatása. Lehetőség van arra, hogy akár több anyag összekapcsolásával bontsuk ki a rendelkezésre álló egy leckét. A mai magyar társadalom, népesség témakörben nemcsak arról kell szólni, hány fővel fogy a magyar népesség és mikor csökken majd 9 millió alá, hanem fel lehet tární az okokat, a családellenes politikát és gazdasági érdekeket. Egészségtan és biológia órákon a párkapcsolat témakörben nem kizárólag a fogamzásgátlásról és az abortuszról kell beszélni, hanem a házastársi hűségről, a családanyai és családapai szerepről és felelősségről, a természetes családtervezésről is. Mindezekhez a személyes példaadás nélkülözhetetlen. Hogyan beszéljen a sokgyermekes családról, a népességfogyás megállításáról, a tanulólétszám rohamos fogyásáról az, aki tudatosan csak egy vagy két gyermeket vállalt?

A magyar nyelv és irodalom, valamint az ének-zene tárgyak a magyarságtudat erősítésének másik hatalmas bázisát képviselik. Ha csak a több ezer éves, a magyar hangzókhöz és nyelvtanhoz kialakított rovásírás-ábécéről, a legrégebb magyar versünkről, a 400 és 500 év után ma is érthetően elolvasható irodalmi emlékeinkről, vagy a 200 ezer magyar népdalról van szó, a nemzeti öntudat és büszkeség fel nem ébresztése szinte bűnnek számít!

Fontos kérdés, hol lehet ilyen nemzeti öntudattal rendelkező pedagógusokat képezni? Az állami felsőoktatásban biztosan nem. Egyrészt a népfőiskolák, szabadegyetemek kell, hogy erre nagy hangsúlyt fektessenek. Másrészt nagyon fontos a pedagógus saját önképzése. Olyan szakirodalom, olyan folyóiratok, olyan elektronikus tárhelyek felkutatása és tanulmányozása, amelyek nem a magyarságot elnyomó, vagy a Kárpát-medencét kizsákmányolni kívánó csoportok által támogatott helyekről származnak. Például a magyar történelem összefoglalása kapcsán fontos lenne Virág Benedek *Magyar Századok* című munkáját elolvasni, amely még a Habsburg-befolyástól mentes oktatáspolitikai idejéből származik. (Bár megemlíteném, hogy legutóbbi kiadása sem tartalmazza a teljes művet, ami véleményem szerint már szintén jelez valamit.)

A jelenlegi politikai vezetés és a hozzá tartozó oktatáspolitikai holokauszt-tanítás túlzott erőltetésével egyrészt a magyarság „bűnös nemzet”-tudatát akarja erősíteni, másrészt el akarja terelni a figyelmet a XX. század két másik, nemzetünket sokkal jobban megnyomorító tragédiájáról, Trianonról és a bolsevik-kommunizmusról. Ezen túlmenően a XXI. század kialakulóban lévő tendenciájáról, a baloldali internacionalizmust felváltó liberális globalizmusról szintén, amelynek nemcsak a nemzetek, hanem a teljes élő környezet is a vesztese lehet.

Egy tanár 40 éves pályafutása alatt legalább 2000 diákot bocsát útjára, tanítson akár általános, akár középiskolában. Nagyon fontos tehát, hogy ma is legyenek hazánkban magyarságukra büszke, nemzetünk kultúrájában és történelmében jártas, bátor, példaadó tanárok. Mert lehetséges, hogy a hatalom elnyomása miatt munkahelyükön nem fejthetik ki nézeteiket, ám jelenlétük olyan erővel formál, hogy a rájuk bízott gyermekek és fiatalok példaképpül választják őket. Ezt a gyermekkorban meggyökeresedett eszményt semmilyen hatalom nem tudja többé elnyomni.